

Vlastnícke právo

Literatúra: Občiansky zákonník par.123,132
Právna náuka str.18

1.Pojem vlastníckeho práva:

právo spoluvlastnícke /alebo aj spoluvlastnícke/ je všeobecným priamym právnym panstvom nad vecou, lebo dáva vlastníčkovi moc aby všeobecne podľa svojej vôle s vecou nakladal. Je absolútnym, pôsobiacim voči všetkým /erga omnes/ a zodpovedá mu povinnosť všetkých nerušiť vlastníka vo výkone jeho práva k veci.

2.Vlastník je v medziach zákona oprávnený premet svojho vlastníctva :

-**držať**, pričom právo držby patrí medzi základné práva vlastníka i keď držiteľom veci môže byť aj osoba odlišná od vlastníka

- **užívať ,požívať jeho plody a úžitky** .prostredníctvom tohto oprávnenia vlastník realizuje úžitkovú hodnotu vecí .Táto realizácia spočíva tak v užívaní t.j. prisvojovaní si podstaty i úžitkových vlastností vecí , (včítane menenia si podstaty vecí, spotrebovania vecí)ako aj v prisvojovaní si úžitkov (napr. úrokov z vkladov) a plodov (napr. plodov zo stromov, mláďat zvierat)

- **vlastníctvo však zaväzuje**, nemožno ho zneužiť na ujmu iných, alebo v rozpore so všeobecnými záujmami chránenými zákonom :výkon vlastníckeho práva nesmie poškodzovať ľudské zdravie, prírodu ,kultúrne pamiatky a životné prostredie nad mieru ustanovenú zákonom.

- **nakladať s ním**. Právo vlastníka disponovať s s predmetom vlastníctva znamená že ho môže previesť /predať, darovať, zameniť) zriadiť o ňom závet založiť ho, zaťažiť vecným bremenom, dať ho do nájmu, vypožičať ho

3 Ústava SR

Čl. 20

(1) Každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

(2) Zákon ustanoví, ktorý ďalší majetok okrem majetku uvedeného v čl. 4 tejto ústavy, nevyhnutný na zabezpečovanie potrieb spoločnosti, rozvoja národného hospodárstva a verejného záujmu, môže byť iba vo vlastníctve štátu, obce alebo určených právnických osôb. Zákon tiež môže ustanoviť, že určité veci môžu byť iba vo vlastníctve občanov alebo právnických osôb so sídlom v Slovenskej republike.

(3) Vlastníctvo zaväzuje. Nemožno ho zneužiť na ujmu práv iných alebo v rozpore so všeobecnými záujmami chránenými zákonom. Výkon vlastníckeho práva nesmie poškodzovať ľudské zdravie, prírodu, kultúrne pamiatky a životné prostredie nad mieru ustanovenú zákonom.

(4) Vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu.

Čl. 21

(1) Obydlie je nedotknuteľné. Nie je dovolené doň vstúpiť bez súhlasu toho, kto v ňom býva.

(2) Domová prehliadka je prípustná len v súvislosti s trestným konaním, a to na písomný a odôvodnený príkaz sudcu. Spôsob vykonania domovej prehliadky ustanoví zákon.

4. Nadobúdanie vlastníctva / par.132 OZ /

Vlastníctvo veci možno nadobudnúť :

- zmluvou / kúpnu ,darovacou ,zámennou /
- dedením
- rozhodnutím štátneho orgánu
- alebo iných skutočností ustanovených zákonom

Prevod vlastníckych práv

- ide o nadobudnutie vlastníckeho práva niektorou zmluvou / kúpnu ,darovacou, zámennou, zmiešanou, zaopatrovacou /
- pri zmluvách je dôležité to, aby neodporovali zákonu

Prechod vlastníckych práv

- hovoríme v prípade ostatných spôsoboch nadobudnutia vlastníctva

Nadobudnutie vlast. práva:

pôvodné (originárne; prirodzené)

vlastnícke právo sa nadobúda bez ohľadu na vlastnícke právo predchodcu (aj bez ohľadu na to, či jednotlivá vec bola niekedy vo vlastníctve iného

odvodené (derivatívne)

závisí od rovnakého alebo obsiahlejšieho vlast. práva predchodcu (auctor, scudziteľ) a spočíva v prevode (successio) vlast. práva k jednotlivkej veci na iného prostredníctvom právneho úkonu

nadobúdateľ svoje právne postavenie týkajúce sa získanej veci odvodzuje zásadne od pôvodného vlastníka

pri realizácii prevodu stoja proti sebe vždy 2 zúčastnení:

scudziteľ

nadobúdateľ

II. Pôvodné spôsoby nadobudnutia vlastníckeho práva

1. Occupatio

okupácia – jednostranné zmocnenie sa veci spočívajúce v jej telesnom uchopení (adprehensio)

svojmocné uchopenie (adprehensio) držby nikomu nepatriacej veci (res nullius)

spôsob nadobudnutia kviritského vlastníctva v dôsledku privlastnenia si predmetnej veci

Objekty okupácie → len res nullius:

voľne žijúce divé zvieratá (ferae bestiae)

opustené veci (res derelictae)

sčasti poklad (thesaurus)

niektoré ďalšie res nullius

a) voľne žijúce divé zvieratá (ferae bestiae)

ktokoľvek mohol slobodne okupáciou nadobudnúť vlast. právo k zvieratám nachádzajúcim sa voľne v prírode

vlastník pozemku nadobudol okupáciou vlast. právo k divým zvieratám nachádzajúcim sa na jeho pozemku

b) opustené veci (res derelictae)

opustenie veci – zrieknutie sa vlast. práva dobrovoľným a definitívnym zbavením sa držby veci na základe úmyslu prestať byť jej vlastníkom (napr. zahodenie veci, opustenie pozemku)

c) poklad (thesaurus)

nájdenie cennej veci skrytej tak dlho v inej veci, že už nemožno zistiť jej vlastníka

podľa Hadriána: ak sa poklad našiel na pozemku nálezcu, patril mu celý, a ak na cudzom pozemku, delil sa rovnakým dielom medzi vlastníka pozemku a nálezcu

zatajenie nálezu → civilná krádež (furtum)

d) niektoré ďalšie res nullius

veci nájdené na morskom dne (ak nepochádzali zo strokotanej lode) ostrov vzniknutý v mori alebo v rieke

opustené riečisko

veci nepriateľov (nachádzajúcich sa na území Ríma pri vypuknutí vojny)

2. Nadobudnutie vlastníckeho práva spojením, splynutím, zmiešaním a spracovaním

a) spojenie (accessio)

spočívalo v pripojení veci, ktorá bola doteraz individuálnym objektom vlast. práva, k inej veci tak, že tvorí jej súčasť

spojením obe veci materiálne tvorili jeden celok (právne vystupoval ako 1 útvar kým trvalo spojenie)

a1) spojenie hnuťelnej veci s pozemkom do jednotnej veci

platila * zásada: superficies solo cedit → hnuťelná vec spojená s pozemkom sa stávala vedľajšou nesamostatnou súčasťou hlavnej veci a znášala jej právny osud

postavenie stavby – vlastník pozemku sa stal vždy vlastníkom stavby na ňom postavenej

2) spojenie hnuťelných vecí navzájom do jednotnej veci

vlastník vedľajšej veci stratil vlast. právo v prospech vlastníka hlavnej veci

3) spojenie 2 nehnuteľných vecí navzájom do jednotnej veci

nános a odtrhnutie pôdy

vyprázdnenie riečiska

vytvorenie ostrova v rieke

Spoločný znak:

jeden pozemok sa pôsobením vodného prúdu rozšíril zmenšením druhého pozemku

b) splynutie (confusio) a zmiešanie (commixtio)

ak splynuli 2 kvapalné látky alebo sa zmiešali 2 sypké látky 2 vlastníkov na základe ich vôle do nerozoznateľného celku => spoluvlastníctvo takejto veci

c) spracovanie (specificatio)

upravenie veci prácou

spracovávaná vec = látka (materia) // spracovaním získaná vec = výrobok (species)

pravidlo strednej mienky: „Ak produkt nemožno uviesť do pôvodného stavu, vlastníkom má byť spracovateľ, ak je to možné, vlastníkom má byť vlastník látky.“

Právne následky spojenia, splynutia, zmiešania a spracovania nastávajú vtedy, ak niekto konal pre seba bez dohody o právnom úkone.

3. Nadobudnutie vlastníckeho práva k plodom

plody spojené s plodonosnou vecou sa pokladajú za nesamostatnú súčasť veci (patria vlastníkovi materskej veci)

oddelené plody = veci (predmety subj. práva) – priznávali sa vlastníkovi plodonosnej veci

existovali však osoby, ktoré vylučovali vlastníka z nadobúdania plodov:

dobromyseľný držiteľ (bonae fidei possessor)

vec nadobudol ex iusta causa a považoval sa za vlastníka

k pozemku nadobudol vlast. právo → vydržaním // k plodom → oddelením (separáciou)

vlast. právo sa mu priznávalo v dôsledku vynaloženej práce a nákladov na danú plodonosnú vec (tzv. výrobný princíp)

dedičný nájomca (emphyteuta) → vlast. právo k plodom nadobudol ich oddelením

používateľ (úzusfruktár) → vlast. právo k plodom nadobudol ich uchopením (perceptio)

árendátor (colonus) – → vlast. právo k plodom nadobudol derivatívnym spôsobom

odovzdanie (traditio) – ich uchopením (perceptio)

III. Vydržanie (usucapio)

postavenie medzi originárnym a derivatívnym nadobudnutím

spôsob nadobudnutia kviritského vlastníctva na základe vlastnej držby trvajúcej v zákonom určenom čase

malo zabrániť trvalému rozpadnutiu držby a vlast. práva k tej istej veci

účelom vydržania bolo získať pre dlhotrvajúcu nerušenú vlastnú držbu napravenie

formálnych alebo materiálnych nedostatkov vlastného nadobúdacieho aktu

Vydržanie prichádzalo do úvahy v 2 funkčných sférach:

a) nadobúdací spôsob nevedol k nadobudnutiu úplného vlast. práva pre formálnoprávne nedostatky.

b) nadobúdací spôsob nevedol k nadobudnutiu úplného vlast. práva pre materiálnoprávne nedostatky.

a, b – prétor v oboch skupinách prípadov poskytoval vecnoprávnu ochranu v podobe actio Publiciana

Základné predpoklady vydržania:

držba (possessio)

vydržacia doba (tempus)

právny dôvod (iustus titulus)

dobromyseľnosť vydržiteľa (bona fides)

spôsobilá vec (res habilis)

a) držba

musela to byť vlastná držba nadobudnutá bezvadným spôsobom (mohlo ísť o držbu, ktorú vykonával niekto tretí)

b) vydržacia doba

pre nehnuteľnosti: 2 roky

pre hnutelnosti: 1 rok

držba musela počas vydržacej doby trvať nepretržite → jej strata = prerušenie vydržacej doby => koniec vydržania

zásada: singulárny sukcesor si nemohol započítať držbu svojho predchodcu

(! Ale – dedič si mohol započítať držbu svojho poručiteľa)

c) právny dôvod

vydržanie predpokladalo PP – kom uznanú kauzu smerujúcu k nadobudnutiu vlast. práva =>

nadobúdací právny dôvod – iusta causa usucapionis

problém putatívneho (domnelého) titulu – vydržateľ nevedel, že právny dôvod jeho držby je buď objektívne neplatný, alebo že vôbec neexistuje

d) dobromyseľnosť vydržiteľa

subjektívna náležitosť vydržania

presvedčenie nadobúdateľa, že konal čestne

musela existovať v čase nadobudnutia držby (dodatková nedobromyseľnosť vydržaniu neškodila)

e) spôsobilá vec

z vydržania boli vylúčené res extra commercium, hlavne odcudzené a ulúpené veci a veci patriace fisku

Ak boli všetky náležitosti vydržania dané, vydržanie sa začalo a uplynutím vydržacej doby sa skončilo.

Účinkom vydržania bolo nadobudnutie kviritského vlastníctva úzupapienta (sprevádzané súčasným zánikom kviritského vlastníctva pôvodného vlastníka).

v poklasickom obd. – podkladom vydržania sa stala dlhoročná držba

10 rokov (ak držiteľ a vlastník bývali v tej istej obci)

20 rokov (ak držiteľ a vlastník bývali v rôznych obciach)

v justiniánskom obd. – vzniká aj tzv. mimoriadne vydržanie (nevyžadovala sa pre neho iusta causa; vydržacia doba bola 30 rokov)

IV. Odvodené spôsoby nadobudnutia vlastníckeho práva

Mancipatio

In iure cessio (odstúpenie pred súdom)

Traditio ex iusta causa

1. Mancipatio

bol scudzovací abstraktný právny úkon civilného práva medzi živými, ktorým vlastník veci v slávnostnej forme previedol na druhého kviritské vlastníctvo nad určitou osobou alebo majetkom

8 účastníkov mancipácie:

scudziteľ

nadobúdateľ

5 svedkov (dospelých rímskych občanov)

dospelý rímsky občan, ktorý držal v rukách bronzovú váhu

Nadobúdateľ uchoпил predmet mancipácie a predniesol formulu:

„Tvrdím, že tento otrok je môj podľa kviritského práva a má byť mnou kúpený týmto kúskom bronzu a touto bronzovou váhou.“

Potom udel kúskom medi na váhu a odovzdal ju namiesto kúpnej ceny scudziteľovi publicita (zverejnenie) prevodu vlast. práva z jednej osoby na druhú

Predmet mancipácie:

len res Mancipi

2. In iure cessio

odstúpenie pred súdom

právny úkon prispôsobený vlast. procesu LAS in rem

VLASTNÍCKE PRÁVO

Literatúra: Občiansky zákonník par.123

1.Pojem vlastníckeho práva

právo vlastnícke /alebo aj spoluvlastnícke/ je všeobecným priamym právnym panstvom nad vecou, lebo dáva vlastníkovi moc aby všeobecne podľa svojej vôle s vecou nakladal. Je absolútnym, pôsobiacim voči všetkým / erga omnes/ a zodpovedá mu povinnosť všetkých nerušiť vlastníka vo výkone jeho práva k veci.

2.Vlastník je v medziach zákona oprávnený predmet svojho vlastníctva :

- držať,

pričom právo držby patrí medzi základné práva vlastníka i keď držiteľom veci môže byť aj osoba odlišná od vlastníka

- užívať ,požívať jeho plody a úžitky

prostredníctvom tohto oprávnenia vlastník realizuje úžitkovú hodnotu vecí .Táto realizácia spočíva tak v užívaní t.j. prisvojovaní si podstaty i úžitkových vlastností vecí , (včítane menenia si podstaty vecí, spotrebovania vecí)ako aj v prisvojovaní si úžitkov (napr. úrokov z vkladov) a plodov (napr. plodov zo stromov, mláďat zvierat)

- vlastníctvo zaväzuje

nemožno ho zneužiť na ujmu iných, alebo v rozpore so všeobecnými záujmami chránenými zákonom :výkon vlastníckeho práva nesmie poškodzovať ľudské zdravie, prírodu ,kultúrne pamiatky a životné prostredie nad mieru ustanovenú zákonom.

- nakladať s ním

právo vlastníka disponovať s s predmetom vlastníctva znamená že ho môže previesť /predať, darovať, zameniť) zriadiť o ňom závet

založiť ho, zaťažiť vecným bremenom, dať ho do nájmu, vypožičať ho

3. Ústava SR

Čl. 20

(1) Každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

(2) Zákon ustanoví, ktorý ďalší majetok okrem majetku uvedeného v čl. 4 tejto ústavy, nevyhnutný na zabezpečovanie potrieb spoločnosti, rozvoja národného hospodárstva a verejného záujmu, môže byť iba vo vlastníctve štátu, obce alebo určených právnických osôb. Zákon tiež môže ustanoviť, že určité veci môžu byť iba vo vlastníctve občanov alebo právnických osôb so sídlom v Slovenskej republike.

(3) Vlastníctvo zaväzuje. Nemožno ho zneužiť na ujmu práv iných alebo v rozpore so všeobecnými záujmami chránenými zákonom. Výkon vlastníckeho práva nesmie poškodzovať ľudské zdravie, prírodu, kultúrne pamiatky a životné prostredie nad mieru ustanovenú zákonom.

(4) Vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu.

Čl. 21

(1) Obydlie je nedotknuteľné. Nie je dovolené doň vstúpiť bez súhlasu toho, kto v ňom býva.

(2) Domová prehliadka je prípustná len v súvislosti s trestným konaním, a to na písomný a odôvodnený príkaz sudcu. Spôsob vykonania domovej prehliadky ustanoví zákon.

4.Nadobúdanie vlastníctva / par.132 OZ /

Vlastníctvo veci možno nadobudnúť :

- zmluvou / kúpnu ,darovacou ,zámennou /**
- dedením**
- rozhodnutím štátneho orgánu**
- alebo iných skutočností ustanovených zákonom**

5 .Pojmy prevod a prechod vlastníckeho práva

Prevod vlastníckych práv

- ide o nadobudnutie vlastníckeho práva niektorou zmluvou /kúpnu ,darovacou, zámennou, zmiešanou, zaopatrovacou /**
- pri zmluvách je dôležité to, aby neodporovali zákonu**

Prechod vlastníckych práv

- v prípade ostatných spôsoboch nadobudnutia vlastníctva**